

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

1. Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE

privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.583/2015 pentru aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare pentru perioada 2015-2020 (PNCDI III)

2. Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Prin implementarea programelor de cercetare componente ale Planului Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare pentru perioada 2015-2020 (PNCDI III), s-a avut în vedere îndeplinirea următoarelor aspecte:

- creșterea eficienței entităților componente ale sistemului național de cercetare-dezvoltare;
- stimularea și creșterea participării românești la competițiile europene și internaționale, precum și atragerea finanțării externe pentru cercetare;
- consolidarea sistemului național de cercetare-dezvoltare și inovare prin intensificarea cooperării științifice internaționale;
- creșterea competitivității economiei românești prin inovare;
- creșterea eficienței utilizării resurselor în organizațiile publice, prin dezvoltarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a calității și relevanței activităților CDI;
- creșterea atractivității sistemului și deschiderea organizațiilor de cercetare către comunitatea internațională;
- implementarea conceptului “o piață deschisă pentru cercetători”;
- egalitatea de șanse prin acordarea contractelor de finanțare numai în regim competițional;
- circulația și liberul acces la informații științifice.

La nivel național, în perioada 2015-2019, alocările bugetare în domeniul cercetării, dar mai ales în ceea ce privește PNCDI III au fost insuficiente ceea ce a condus la un impact negativ asupra sistemului național de cercetare-dezvoltare, identificat prin:

- reducerea resursei umane active;
- reducerea numărului de tineri doctori și doctoranzi;
- vizibilitatea redusă a cercetătorilor la nivel european și internațional;
- reducerea producției științifice;
- scăderea vizibilității rezultatelor CDI obținute;
- reducerea participării românești la competițiile europene și internaționale.

Pentru înlăturarea tuturor acestor deficiențe și pentru fundamentarea unui instrument coerent și realist, România, prin Ministerul Educației și Cercetării a apelat la mecanismul de sprijin al reformei politicilor naționale CDI al Comisiei Europene, denumit „Policy Support Facility” (PSF), care asigură sprijin independent autorităților publice naționale cu atribuții în domeniul CDI, din partea unor experți recunoscuți de Comisia Europeană. Mecanismul PSF este finanțat

100% prin Programul Orizont 2020 și are un rol important în asigurarea armonizării sistemelor naționale CDI în cadrul Spațiului European de Cercetare (ERA), pe diverse paliere, precum:

- stimulentele financiare pentru domeniul CDI;
- știința deschisă;
- finanțarea bazată pe performanță a organismelor publice de cercetare;
- interoperabilitatea programelor naționale de cercetare și inovare.

În acest sens, în marja Consiliului de Competitivitate, desfășurat în luna februarie 2020, conducerea Ministerului Educației și Cercetării (MEC) a avut un dialog informal cu cea a DG Cercetare&Inovare, în ceea ce privește o eventuală solicitare a României de utilizare a instrumentului PSF, pentru evaluarea sistemului național CDI, în scopul creșterii fondurilor atrase din programele comunitare de finanțare a cercetării și inovării, precum și a integrării mai bune a sistemului național CDI în Spațiul European al Cercetării. În data de 30 aprilie 2020, la solicitarea MEC, a avut loc un dialog bilateral între România și Comisia Europeană – DG Cercetare&Inovare și DG REGIO, la care au participat și reprezentanți ai Ministerului Fondurilor Europene, Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în marja Semestrului European. La această întâlnire Comisia Europeană și-a reafirmat sprijinul pentru PSF, a sugerat un calendar de implementare și a indicat modalitățile concrete prin care această evaluare poate contribui la forma finală a Strategiei Naționale pentru Cercetare-Inovare și Specializare Inteligentă (SNCISI).

În concluzie, se impune realizarea unei evaluări *inter pares* a politicilor naționale în cercetare, dezvoltare și inovare, a guvernantei și arhitecturii instituționale, ceea ce va contribui la identificarea cauzelor dezechilibrelor actuale din sistemul CDI, precum și la identificarea unor măsuri care să minimizeze decalajele pe termen mediu și lung a indicatorilor specifici față de media UE, și să asigure un trend ascendent domeniului CDI, inclusiv creșterea șanselor de succes la viitorul Program european de cercetare “Orizont Europa” (2021-2027) și intensificarea transferului în economie a rezultatelor cercetării.

Evaluarea “inter pares”, prin instrumentul PSF, se va derula pe o durată de maxim un an, cu experți externi, costurile fiind integral suportate de către Comisia Europeană prin Programul Orizont 2020.

În vederea creării cadrului legal pentru utilizarea instrumentului PSF, în ședința Guvernului, din data de 14 mai 2020, a fost adoptat memorandumul cu tema: *“Aprobarea utilizării mecanismului de sprijin financiar al politicilor (PSF) din Programul Orizont 2020 pentru evaluarea politicilor naționale în domeniul cercetare, dezvoltare și inovare, a guvernantei și arhitecturii instituționale, în vederea unei mai bune integrări în Spațiul European al Cercetării”*.

Situația epidemiologică internațională determinată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 a determinat instituirea stării de urgență, apoi a stării de alertă, cu următoarele consecințe:

i/ Întârzieri neprevăzute în elaborarea documentelor strategice pentru perioada de programare 2021-2027. La data de 31 decembrie 2020 expiră perioada de

implementare a PNCD III, și există o probabilitate semnificativă ca, începând cu 1 ianuarie 2021, să nu mai existe cadru legislativ pentru organizarea de competiții de proiecte de cercetare-dezvoltare în vederea finanțării sistemului național de cercetare-dezvoltare.

ii/ Modificarea priorităților Guvernului, reflectate în rectificarea bugetară în detrimentul tuturor sectoarelor, inclusiv a sectorului cercetare-dezvoltare, justificate de perioada de urgență, conduc la amânarea implementării unor proiecte dincolo de 31 decembrie 2020. Valabilitatea PNCDI III condiționează procesul competițional și funcționarea instrumentelor de finanțare. În lipsa acestor instrumente există pericolul ca unitățile cu activitate CD să nu mai poată dispune de resurse financiare suficiente pentru a susține activitățile, ceea ce va conduce la un impact social major asupra personalului de cercetare.

Începând cu anul 2021, se va lansa programul cadru de cercetare-inovare al Uniunii Europene intitulat "Orizont Europa", care va înlocui actualul program "Orizont 2020". Noile instrumente de finanțare a participanților sunt radical schimbate față de cele existente la acest moment. Dintre acestea, "Parteneriatele" reprezintă unul dintre acestea și, pentru implementarea lui, va necesita sprijin financiar din partea statelor membre. În cazul în care participanții români la Programul Orizont Europa nu vor beneficia de un sprijin constant și consistent din bugetul public, atragerea de fonduri, cunoaștere și tehnologie din acest program va fi diminuată semnificativ, cu impact negativ asupra competitivității acestora și a sistemului de cercetare în general.

Din datele oficiale existente, la acest moment, bugetul destinat activității de cercetare-dezvoltare se prezintă astfel:

- Conform ultimelor date publicate de INS¹, nivelul cheltuielilor de CD a fost în anul 2018 de 0,51% din PIB (0,21% din PIB - sector public și 0,30% din PIB - sector privat), în creștere față de 2017 cu 0,01 p.p. pe total cheltuieli (datorită creșterii cheltuielilor din sectorul privat cu 0,01 p.p., nivelul cheltuielilor din sectorul public rămânând constant)².

- Prezentăm în tabelul următor, comparativ, investițiile CD din surse publice, planificate conform H.G. nr. 929/2014 privind aprobarea SNCI, cu modificările și completările ulterioare, respectiv investițiile realizate, conform Institutului Național de Statistică:

Investițiile în cercetare-dezvoltare din fonduri publice

(% din PIB)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Planificat	0,41	0,56	0,57	0,63	0,72	0,83	0,97
Realizat	0,22	0,27	0,21	0,21	0,21	n.a.	n.a.

Se observă că nu a putut fi respectată planificarea SNCI, sursele alocate de la buget fiind în permanență mai mici decât planificarea propusă. Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a fost și rămâne consecvent politiciii sale de a stimula creșterea investițiilor CD, susținând creșterea bugetului alocat sectorului cercetare-dezvoltare, precum și promovarea măsurilor de atragere a surselor alternative de finanțare. Discutarea bugetului pentru cercetare se face în ședința

¹ Date provizorii publicate de INS în *Comunicatul nr. 294/15 noiembrie 2019 privind activitatea de CD în anul 2018*.

² În 2018 comparativ cu 2017, în valoare absolută, cheltuielile totale au crescut de la 4.317,1 mil. lei în 2017 la 4.769,3 mil. lei în 2018; deși ca % din PIB, cheltuielile din sectorul public au rămas constante, în valoare absolută cheltuielile guvernamentale au înregistrat o ușoară creștere, de la 1.396,9 mil. lei în 2017 la 1.460,8 mil. lei în 2018; cheltuielile din sectorul privat au crescut de la 2.448,5 mil. lei în 2017 la 2.830,2 mil. lei în 2018.

	Guvernului și se aprobă de către Parlamentul României, unde prioritățile sectorului CD concurează cu prioritățile celorlalte sectoare.
2. Schimbări preconizate	Prin prelungirea termenului de implementare se asigură cadrul legislativ de funcționare a sistemului național de cercetare-dezvoltare, evitând trecerea în șomaj a personalului de cercetare, care ar avea ca rezultat încărcarea bugetului de stat cu costuri sociale suplimentare. Este necesară prelungirea schemelor de ajutor de stat asociate PNCDI III.
3. Alte informații	Situația de urgență/alertă impune adoptarea măsurii de prelungire a termenului de implementare a PNCDI III.

3. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic	Păstrarea stării de sănătate a populației prin prevenție reduce costurile cu asigurările sociale și pe cele ale sistemului public de sănătate.
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Rezolvarea cât mai rapidă a problemelor identificate de autoritățile publice centrale este benefică pentru reluarea normală a afacerilor.
3. Impactul social	Impactul social al promovării acestui act normativ este favorabil pentru păstrarea personalului CD, precum și funcționarea operatorilor economici.
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
5. Alte informații	Nu este cazul

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit b) bugete locale: (i) impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuții de asigurări	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii.	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul

3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul
4. Propuneri pentru creșterea cheltuielilor bugetare	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor cheltuielilor bugetare	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul	Nu este cazul

5. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare	Este necesară prelungirea schemelor de ajutor de stat asociate PNCDI III.
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Prevederile prezentului proiect sunt compatibile cu legislația comunitară.
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Nu este cazul
4. Evaluarea conformității cu legislația comunitară	Nu este cazul.
Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data publicării	Nu este cazul.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul.
6. Alte informații	Nu este cazul

6. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Art.7 alin.(13) din Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică precizează cazurile în care este aplicabilă o procedură de urgență (nespecificată nicăieri), anume „în cazul reglementării unei situații care, din cauza circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public, proiectele de acte normative se supun adoptării în procedura de urgență prevăzută de reglementările în vigoare.”
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectivul proiectului de act normativ	Organizațiile din sistemul național CD conform OG 57.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative.	Nu este cazul
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente.	Nu este cazul.
5. Informații privind necesitatea avizării proiectului de act normativ de către : a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Nu este cazul
6. Alte informații	Nu este cazul.

7. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ.	Procedură de urgență - art.7 alin.(13) din Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică stipulează cazurile în care este aplicabilă o procedură de urgență.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul

8. Măsuri de implementare

1.Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.	Instituția publică responsabilă de implementarea măsurilor cuprinse în proiectul de act normativ este Ministerul Educației și Cercetării. Nu este necesar să fie înființate noi organisme și nici nu este nevoie să fie extinse competențele instituțiilor publice responsabile cu implementarea prevederilor acestui act normativ.
2. Alte informații	Fondurile necesare pentru implementare fi asigurate din bugetul aprobat Ministerului Educației și Cercetării, în limita fondurilor cu acest scop aprobate pentru anul 2021.

Față de cele prezentate, supunem avizării prezentul proiect de Hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.583/2015 pentru aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare pentru perioada 2015-2020 (PNCDI III)

**INIȚIATOR,
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII**

Cristina-Monica ANISIE

Ministru

Avizează:

VICE-PRIM MINISTRU

RALUCA TURCAN

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Ministru

Vasile-Florin CÎȚU

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Ministru

Marian Cătălin PREDOIU

**MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE**

Ministru

Nechita-Adrian OROS

Ministerul LUCRĂRIILOR PUBLICE, Dezvoltării și

Administrației

Ministru

Ion ȘTEFAN

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Ministru

Ion Marcel VELA

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE

Ministru

Ioan Marcel BOLOȘ

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

Ministru

Ionel Nicolae CIUCĂ

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

Ministru

Victoria Violeta ALEXANDRU

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Ministru

Nelu TĂTARU

**MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI
PĂDURILOR**

Ministru

Costel ALEXE

**MINISTERUL ECONOMIEI, ENERGIEI ȘI
MEDIULUI DE AFACERI**

Ministru

Virgil-Daniel POPESCU

**MINISTERUL TRANSPORTURILOR,
INFRASTRUCTURII ȘI COMUNICAȚIILOR**

Ministru

Lucian Nicolae BODE

MINISTERUL CULTURII

Ministru

Bogdan GHEORGHIU

MINISTERUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI

Ministru

Marian Ionuț STROE